

รู้เขา รู้เรา รู้อาเซียน



ดร.ดร.อาร์ก พิศาลวานิช

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษา
การค้าระหว่างประเทศ
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สมุนไพรสองแผ่นดิน

วันที่ 12-16 มี.ค. 2561 สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ อ.เชียงใหม่ และแม่สาย จ.เชียงราย เรื่อง “การเชื่อมโยงภาคีสมนุไพรไทยกับเมียนมา” เพื่อผลักดันผลิตภัณฑ์สมุนไพรรอง 2 ประเทศ โดยเลือกขนาดของเมียนมาเข้ากับภาคเหนือของไทย ภายใต้โครงการหุ้นส่วนยุทธศาสตร์การค้ากลุ่มจังหวัดไทยกับเพื่อนบ้าน โดยมีหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมและมีวิทยากรคือ คุณนาคาญ์ ทวีชาวัฒน์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท โควิก เคทท์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล (ประเทศไทย) และรองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรม และประธานกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บรรยายเรื่อง “แนวโน้มความต้องการผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้บริโภคจีน”

นอกจากนั้น ยังมีนักธุรกิจจากตุรกี (Mr.Murad Yapici) ฟังเมียนมามีบริษัทผลิตภัณฑ์สมุนไพร ชื่อว่า “Wone Vann” ของ Nang Hseng Siri Aung เรียนจบจากมหาวิทยาลัยสมุนไพรที่มณฑลทะเลย์ มีบริษัทอยู่ที่ตองจี เมืองเอกของรัฐฉาน และภาครัฐของไทย และเครือข่ายสมุนไพรแห่งประเทศไทยที่อยู่ในพื้นที่ของไทย เข้าร่วมประชุมด้วย หลังจากนั้นผมได้นั่งสัมภาษณ์คุณณรงค์ หวังตระกูลชัย เป็นผู้ส่งออกสินค้าไทยไปประเทศจีนทางน้ำ คุณนาคาญ์พูดถึงเรื่อง “ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) จะมีความสำคัญต่อการพัฒนาสมุนไพรของประเทศ เช่น e-expo ของญี่ปุ่นสามารถทราบได้เลยว่า มีสารสกัดจากสมุนไพรอะไรบ้าง ระบบดังกล่าวสามารถบอกได้ว่ามีโรงงานอะไรบ้างที่ผลิตสารสกัดของสมุนไพรอะไร คุณนาคาญ์ยังบอกว่า การทำตลาดสมุนไพรในจีนต้องอาศัย e-Commerce อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

คุณ Siri จากบริษัท Wane Vann เล่าให้ฟังว่า คนเมียนมาส่วนใหญ่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในประเทศ โดยในรัฐฉานมีพื้นที่หลักในการผลิตสมุนไพร คือ เชียงตุงและบริเวณเมืองตองจี บริษัท Wane Vann ก่อตั้งเมื่อเกือบ 40 ปี (1982) สำนักงานอยู่ที่ตองจี ผลิตยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ แก้เป็นลม แก้อาเจียน และแก้ อาหารเป็นพิษ โดยขายตลาดในประเทศเท่านั้น การผลิตยาในเมียนมา ไม่ต้องขออนุญาตของเมียนมา เนื่องจากเป็นยาสมุนไพร แต่ต้องขอกับหน่วยงานที่อนุมัติเกี่ยวกับยาสมุนไพรที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขของเมียนมา วัตถุประสงค์ที่ใช้มีประมาณ 70 ชนิด ซึ่ง 50 ชนิด นำเข้าจากจีนและอินเดีย เพราะผลิตในประเทศไม่เพียงพอ ได้แก่ อบเชย ชะเอม เม็ดกระวาน และใบยี่หระ ปัจจุบันบริษัทผลิตยาสมุนไพรที่ขึ้นทะเบียนในเมียนมามีประมาณ 400 กว่าบริษัท ส่วนผู้ผลิตที่ไม่ขึ้นทะเบียนมีปริมาณลดน้อยลง เพราะรัฐบาลออกกฎหมายเข้มงวด

เหตุผลที่ทำให้คนเมียนมามีนิยมนยาสมุนไพร เพราะมีความเชื่อว่ายาสมุนไพร มีผลกระทบต่อร่างกายน้อยกว่ายาแผนปัจจุบัน ยาสมุนไพรที่ใช้ในเมียนมาส่วนใหญ่จะผลิตขึ้นมาจาก ซึ่งนำเข้าจากจีนและอินเดียต่ำกว่า 10% ส่วนการนำเข้าจากไทยจะเป็นประเภทยาต้มและยาทา ปัญหาของอุตสาหกรรมยาสมุนไพรในเมียนมา คือ ขาดแคลนวัตถุดิบ เทคโนโลยีการผลิต และการทำแพ็คเกจจิ้งที่ยังไม่พัฒนาหลากหลาย

ในขณะที่ประเทศไทยมีเทคโนโลยีในการผลิตที่ดีกว่าเมียนมา ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ สำหรับผู้ปลูกสมุนไพรในเมียนมาไม่ค่อยมีความรู้ในการเก็บเกี่ยววัตถุดิบ หน่วยงานภาครัฐของเมียนมาก็ยังไม่มี การสนับสนุนอุตสาหกรรมยาสมุนไพรในเมียนมาอย่างจริงจัง ไม่มีการให้ความรู้หรือการอบรม มีแต่การกำหนดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อมาควบคุม แต่ในปัจจุบันได้มีบริษัท JICA ของญี่ปุ่นเข้าไปสนับสนุนให้ความรู้และทำคู่มือการเพาะปลูกสมุนไพรให้ โครงการที่มีการขอสัมปทานที่ดินเพื่อปลูกสมุนไพร มีหลายโครงการ ส่วนใหญ่เป็นโครงการของคนเมียนมาเอง แต่อย่างไรก็ตามการขออนุญาตในโครงการดังกล่าวก็มีขั้นตอนยุ่งยากในการอนุมัติ

สำหรับต่างชาติยังไม่เข้ามาขอสัมปทานในการปลูกสมุนไพรในเมียนมา มีเพียงทำการปลูกพืชออร์แกนิก ซึ่งเป็นของชาวเกาหลีและญี่ปุ่น แต่โครงการต้องเข้าร่วมกับรัฐบาล จากผลการประชุมหุ้นส่วนการค้าไทยกับเมียนมาที่ประชุมได้ข้อสรุปว่า ควรนำสมุนไพรของเมียนมาคือ “ทานาคา” กับโพลของไทยเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ครีมขนาดแบบสเปรย์ของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 2 (จ.เชียงราย แพร่ น่าน และพะเยา) โดยมีการนำเข้าทานาคาผ่านทางบริษัท Wane Vann ผ่านทางด่านแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก ส่วนโพลนำมาจากเครือข่ายสมุนไพรของภาคเหนือ แล้วแปรรูปโดยมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีหัวหน้าทีมหลักคืออาจารย์ดารณี อ่อนชมจันทร์ และ ดร.ปาวรีย์ ภูนิริบ เมื่อผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปออกมาแล้วจะมีจุดเด่นตรงที่เป็น “ผลิตภัณฑ์สมุนไพรสองแผ่นดิน” ของประเทศไทยกับประเทศเมียนมา ทำให้เป็นจุดเด่นที่น่าสนใจของตลาดทั้งในประเทศไทย เมียนมา และชาติต่างๆ ครับ ■